

การพยาบาลสตรี ในระยะตั้งครรภ์และระยะคลอด

การพยาบาลสตรีในระยะตั้งครรภ์แล..
WY157 ม497ก 2565

B0017362
bib:13399117282

รองศาสตราจารย์ ดร.มาลีวัล เลิศสาครศิริ

การพยาบาลสตรีในระยะตั้งครรภ์และระยะคลอด

รองศาสตราจารย์ ดร. มาลีวัล เลิศสาครศิริ

เลขเรียกหนังสือ..... NY157

ว.497ก 2565

เลขทะเบียนหนังสือ..... B00173 62

วันที่ลงทะเบียน..... 11 ส.ค. 2566

ได้มาจาก..... งบประมาณ 2566

ISBN 978-616-394-035-3

พิมพ์ครั้งที่ 1: มิถุนายน 2558 จำนวน 2,500 เล่ม

พิมพ์ครั้งที่ 2: สิงหาคม 2562 จำนวน 1,000 เล่ม

พิมพ์ครั้งที่ 3: กันยายน 2563 จำนวน 1,000 เล่ม

พิมพ์ครั้งที่ 4: ตุลาคม 2565 จำนวน 1,000 เล่ม

ราคา 250 บาท

ลิขสิทธิ์

จัดทำโดย: รศ.ดร. มาลีวัล เลิศสาครศิริ ร่วมกับ โครงการตำราวิทยาลัยเซนต์หลุยส์

จัดจำหน่าย: ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทุกสาขา

<http://www.chulabook.com> และ <http://www.cubook.ac.th>

ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ทุกสาขา

<http://www.bookstore.tu.ac.th> โทร. 02 613 3891-97

หรือติดต่อสั่งซื้อจาก รศ. ดร. มาลีวัล เลิศสาครศิริ โทร. 089-1194569

e-mail: maleewan@slc.ac.th, lertsakornsiri@gmail.com

พิมพ์ที่: พิมพ์ที่ บริษัท จามจุรีโปรดักส์ จำกัด

26 ถ.พระรามสอง ซอย 83 แขวงสามเสนนอก เขตบางซื่อ กรุงเทพฯ 10150

โทร./แฟกซ์ 02-415-8321 E-mail : jjrprint@hotmail.com

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 การปฏิสนธิ การเจริญเติบโต และพัฒนาการของทารกในครรภ์	1
ความหมายการปฏิสนธิ	2
การฝังตัวของไข่ที่ถูกผสมพันธุ์และการเจริญเติบโตของรก	4
พัฒนาการของตัวอ่อนหลังการฝังตัว	12
การเกิดสายสะดือและเยื่อหุ้มเด็ก	15
น้ำหล่อเด็ก	18
การเจริญเติบโตและพัฒนาการของทารกในครรภ์	19
การไหลเวียนโลหิตของทารกขณะอยู่ในครรภ์	24
ปัจจัยที่มีผลต่อพัฒนาการของทารกในครรภ์	29
แบบฝึกหัด	34
บรรณานุกรม	37
Mind mapping	38
บทที่ 2 การตั้งครรภ์	39
คำศัพท์เกี่ยวกับการตั้งครรภ์และการคลอด	39
การวินิจฉัยการตั้งครรภ์	40
อาการและอาการแสดงของการตั้งครรภ์	42
การเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและจิตสังคมของการตั้งครรภ์	47
แบบฝึกหัด	73
บรรณานุกรม	74
Mind mapping	76
บทที่ 3 การพยาบาลในระยะตั้งครรภ์	77
ความหมายและวัตถุประสงค์ของการพยาบาลสตรีในระยะตั้งครรภ์	78
การฝากครรภ์	78
การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติตนในขณะตั้งครรภ์	95

	หน้า
การดูแลสตรีตั้งครรภ์แนวใหม่ขององค์การอนามัยโลก	102
การบริหารร่างกายในระยะตั้งครรภ์	111
การพยาบาลสตรีที่มีอาการไม่สุขสบายในระยะตั้งครรภ์	118
แบบฝึกหัด	127
บรรณานุกรม	129
Mind mapping	131
บทที่ 4 การคลอด	133
ความหมายของการคลอด	133
องค์ประกอบของการคลอด	134
สรีรวิทยาของการเจ็บครรภ์และการหดตัวของมดลูก	141
อาการและอาการแสดงเมื่อใกล้คลอด	145
แบบฝึกหัด	147
บรรณานุกรม	148
Mind mapping	150
บทที่ 5 การพยาบาลในระยะคลอด	151
ระยะของการคลอด	151
ระยะที่ 1 ของการคลอด	153
การเปลี่ยนแปลงทางสรีรวิทยาในระยะที่ 1 ของการคลอด	154
การเปลี่ยนแปลงทางจิตสังคมของผู้คลอดในระยะที่ 1 ของการคลอด	161
การพยาบาลมารดาในระยะที่ 1 ของการคลอด	163
ระยะที่ 2 ของการคลอด	175
อาการแสดงผู้คลอดเข้าสู่ระยะที่ 2 ของการคลอด	176
การเปลี่ยนแปลงทางสรีรวิทยาและจิตสังคมในระยะที่ 2 ของการคลอด	177
กลไกการคลอด	178
การพยาบาลในระยะที่ 2 ของการคลอด	183

	หน้า
การทำคลอดปกติ	188
ระยะที่ 3 ของการคลอด	197
การเปลี่ยนแปลงทางสรีรวิทยาในระยะที่ 3 ของการคลอด	198
การลอกตัวของรกออกจากผนังของมดลูก	198
อาการแสดงของรกลอกตัว	199
การพยาบาลในระยะที่ 3 ของการคลอด	200
การทำคลอดรก	202
การตรวจรกและเยื่อหุ้มทารก	204
การเย็บซ่อมแซมฝีเย็บ	207
การพยาบาลในระยะที่ 4 ของการคลอด	210
แบบฝึกหัด	213
บรรณานุกรม	215
Mind mapping	217
บทที่ 6 บทบาทของพยาบาลในการระงับความเจ็บปวดจากการคลอด	219
สาเหตุของการเจ็บครรภ์	220
สรีรวิทยาของการเจ็บครรภ์	222
ผลของการเจ็บครรภ์	223
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเจ็บปวดในระยะเจ็บครรภ์	225
การระงับความเจ็บปวดในระยะเจ็บครรภ์	230
การควบคุมและบรรเทาความเจ็บปวดแบบไม่ใช้ยา	230
การใช้ยาระงับความรู้สึกและยาสลบควบคุมความเจ็บปวด	235
การพยาบาลผู้คลอดก่อนและหลังให้ยาระงับปวด	237
แบบฝึกหัด	250
บรรณานุกรม	253
Mind mapping	254

สารบัญรูปภาพ

หน้า

รูปที่ 1.1	เปรียบเทียบกระบวนการสร้างอสุจิและการสร้างไข่	3
รูปที่ 1.2	วงจรรังไข่, ปฏิสนธิ, พัฒนาการของไข่โกตจนเป็น blastocyst	4
รูปที่ 1.3	ลักษณะของ blastocyst ก่อนที่จะฝังตัว	5
รูปที่ 1.4	ลักษณะของเยื่อโพรงมดลูกและการเจริญของตัวอ่อน	7
รูปที่ 1.5	หน้าตัดของ blastocyst ที่ฝังตัวแล้ว	13
รูปที่ 1.6	พัฒนาการของทารกในครรภ์ระยะ Embryonal period	21
รูปที่ 1.7	พัฒนาการของทารกในครรภ์จากระยะ Embryonal period เข้าสู่ระยะ Fetal period	22
รูปที่ 1.8	การไหลเวียนโลหิตของเส้นเลือดในสายสะดือของทารกในครรภ์ กับเส้นเลือดบริเวณรก	25
รูปที่ 1.9	ระบบไหลเวียนโลหิตของทารกขณะอยู่ในครรภ์	26
รูปที่ 1.10	ระยะเวลาการเกิดความพิการแต่กำเนิดของตัวอ่อนในครรภ์	30
รูปที่ 2.1	ลักษณะ Hegar's sign	41
รูปที่ 3.1	ระดับครรภ์ในสัปดาห์ต่างๆ ของการตั้งครรภ์	82
รูปที่ 3.2	การใช้เทปวัดความสูงของยอดมดลูกเพื่อคำนวณหาอายุครรภ์ของทารกในครรภ์	83
รูปที่ 3.3	ระดับยอดมดลูกในระยะต่างๆ ของการตั้งครรภ์	83
รูปที่ 3.4	การทดสอบห้วงนมตามวิธีของ Waller	87
รูปที่ 3.5	การแก้ไขห้วงนมสั้นหรือบอดตามวิธีของ Hoffman	87
รูปที่ 3.6	วิธีของ Leopold handgrip	91
รูปที่ 3.7	ตำแหน่งและการตรวจสภาพเชิงกรานภายนอก	93
รูปที่ 3.8	ขอบเขตและการวัด External conjugate diameter	94
รูปที่ 4.1	ศีรษะทารกเมื่อครรภ์ครบกำหนด แสดงให้เห็นรอยต่อ ขม่อม และ biparietal diameter	137
รูปที่ 4.2	ความสัมพันธ์ระหว่างความยาวของโพรงมดลูกกับความยาวของลำตัวเด็ก	138
รูปที่ 4.3	Presentation ต่างๆ ของทารก	140
รูปที่ 4.4	ท่าของทารกในครรภ์	141
รูปที่ 4.5	การเปลี่ยนแปลงของใยกล้ามเนื้อมดลูกส่วนบน	143
รูปที่ 4.6	การเปลี่ยนแปลงของมดลูกขณะเจ็บครรภ์คลอด	143
รูปที่ 4.7	ความแตกต่างระหว่าง Pathological retraction ring และ Constriction ring	144
รูปที่ 4.8	ลักษณะการหดรัดตัวของกล้ามเนื้อมดลูก	144
รูปที่ 5.1	การเปิดของปากมดลูกและการเคลื่อนที่ของส่วนน้ำ	152
รูปที่ 5.2	ลักษณะการสั้นบางและเปิดขยายของปากมดลูก	156
รูปที่ 5.3	ลักษณะ Fetal axis pressure	157

	หน้า
รูปที่ 5.4 การเปลี่ยนแปลงภายในถุงน้ำคร่ำ	158
รูปที่ 5.5 ระดับความบางของปากมดลูก	167
รูปที่ 5.6 ระดับของส่วนน้ำ	168
รูปที่ 5.7 ท่าทางที่เหมาะสมในระยะที่ 1 ของการคลอด	172
รูปที่ 5.8 ลักษณะของ synclitism และ asynclitism	181
รูปที่ 5.9 กลไกการคลอดท่าปกติ	184
รูปที่ 5.10 การทำความสะอาดอวัยวะสืบพันธุ์ภายนอกและต้นขาทั้ง 2 ข้าง	190
รูปที่ 5.11 วิธีการช่วยเหลือการคลอดศีรษะด้วย Modified ritgen's maneuver	194
รูปที่ 5.12 การทำคลอดไหล่	195
รูปที่ 5.13 การลอกตัวของรกออกจากผนังของมดลูก	200
รูปที่ 5.14 การช่วยคลอดรกแบบ Modified Crede' Maneuver	202
รูปที่ 5.15 การช่วยคลอดรกแบบ Brandt - Andrews Maneuver	203
รูปที่ 5.16 การช่วยคลอดรกแบบ Cord traction	204
รูปที่ 5.17 ลักษณะของรกด้านเด็กและด้านแม่	206
รูปที่ 5.18 การฉีกขาดของแผลฝีเย็บที่ระดับต่างๆ	207
รูปที่ 5.19 การเย็บซ่อมแซมฝีเย็บ	209
รูปที่ 6.1 เส้นประสาทที่มาเลี้ยงมดลูก ปากมดลูก ช่องคลอดและปากช่องคลอด	222
รูปที่ 6.2 ลักษณะการหายใจตามระยะการคลอด	234
รูปที่ 6.3 การทำ local infiltration	240
รูปที่ 6.4 การทำ pudendal block	241
รูปที่ 6.5 การทำ paracervical block	242
รูปที่ 6.6 การทำ spinal anesthesia (subarachnoid block)	244
รูปที่ 6.7 การทำ Epidural block	245

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 สรุปรการวินิจฉัยการตั้งครรภ์	46
ตารางที่ 2.2 การประเมินภาวะจิตสังคมของสตรีตั้งครรภ์	72
ตารางที่ 4.1 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการเจ็บครรภ์เตือนและเจ็บครรภ์จริง	146
ตารางที่ 5.1 เปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียของการตัดฝีเย็บแบบ median และ mediolateral episiotomy	192